FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală (la Blaj) / Licențiat în teologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				KLR0110 **Istoria Bisericii III** (Istoria Rom. până la 1700)			
2.2 Titularul activităţilor de curs				Lect. dr. Ciprian Ghișa			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				Lect. dr. Ciprian Ghișa			
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învăţământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuţia fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					8
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri					14
Tutoriat					3
Examinări					3
Alte activităţi:					

3.7 Total ore studiu individual	56
3.8 Total ore pe semestru	100
3.9 Numărul de credite	4

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competenţe	• Nu este cazul

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfăşurare a cursului	• Prezența la prelegeri
5.2 De desfăşurare a seminarului/laboratorului	• Prezența și activitatea de seminar, pregătirea și predarea la timp a temei de seminar

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată: • Să însuşească, să cunoască, să înţeleagă şi să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele şi conceptele-limbajul-terminologia specifice Istoriei ecleziastice; • Să explice, să interpreteze, să aplice şi să rezolve probleme din domeniul Istoriei Bisericii; • Să dezvolte o reflecţie critică şi constructivă în interiorul domeniului; • Să fie creativ şi inovativ în interpretarea problemelor istorice; • Să poată aborda la nivel de discuţii realităţile circumscrise Istoriei Bisericii; • Să sesizeze importanţa contextelor istorice în evoluția generală a Bisericii; • Să poată prezenta principalele evenimente și să înțeleagă principalele fenomene istorice; • Să cunoască bibliografia aferentă studiului Istoriei Bisericii.
Competenţe transversale	• Să poată folosi cunoștințele acumulate la istorie pentru mai buna înțelegere a celorlalte discipline ale teologiei – inter-disciplinaritate; • Să înțeleagă evoluția dogmatică, rituală, ecleziologică în legătură cu evoluțiile istorice ale societății umane și ale instituțiilor politice, sociale, economice, culturale; • Să poată dobândi abilități și competențe care să-i ajute în dezvoltarea profesională în domenii conexe teologiei; • Să dobândească autonomie în procesul de analiză a noilor abordări din domeniu;

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cursul îşi propune însuşirea de către studenţi a cunoştinţelor esenţiale privitoare la momentele importante care au marcat istoria bisericii în teritoriile locuite de români. Cursul reprezintă o sinteză de istorie ecleziastică, oferind informaţii despre: apariţia şi răspândirea creştinismului în Dacia; evoluţia creştinismului între secolele VI-XIII; evoluţia Bisericii româneşti în Ţara Românească, Moldova şi în Transilvania până la 1700.
7.2 Obiectivele specifice	• Insuşirea, cunoaşterea, înţelegerea şi utilizarea terminologiei specifice istoriei Bisericii; • Dezvoltarea analizei și gândirii critice; • Înțelegerea relației de cauzalitate în istorie; • Înțelegerea contextelor istorice specifice fiecărei perioade; • Înțelegerea legăturii dintre evoluția instituției Bisericii și principalele fenomene politice, sociale, economice și culturale specifice fiecărei perioade istorice; • Înțelegerea importanței rolului jucat de evoluțiile istorice în evoluția generală și particulară a teologiei; • Cunoașterea bibliografiei aferentă studiului istoriei ecleziastice;

8. Conţinuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observaţii. Bibliografie
Curs 1: Prezentarea generală a cursului – coordonatele generale ale istoriei românilor - Prezentarea obiectivelor și structurii cursului - Contextul general al evoluției istorice a spațiului locuit de români – cadre geografice, etnice, evoluții politice și militare	Prelegere / discuții	
Curs 2: Religia în Dacia Romană - Structura religioasă a populației din Dacia Romană - Procesul de interpretatio romana / sincretism religios / aculturație - Creștinii în Dacia romană	Prelegere	Bibl: Gudea, Ghiurco, 2002, p. 35-129; Păcurariu, 1996, p. 12-20; Istoria Românilor, vol. II, p. 225-258; Sechel, 2006, passim

Curs 3: Evoluția creștinismului în Dobrogea – sec. III-VI - Misionari creștini în Dobrogea - Răspândirea creștinismului - Organizarea instituțională - Legăturile cu centrele ecleziastice de putere - Personalități locale	Prelegere	Bibl: Gudea, Ghiurco, 2002, p. 35-129; Păcurariu, 1996, p. 20-43; Istoria Românilor, vol. II, p. 367-373.
Curs 4: Evoluția creștinismului la nord de Dunăre în sec. IV-IX - Problema continuității daco-romane - Misionari - Relația cu migratorii / arianism - Descoperiri arheologice - Aspecte lingvistice	Prelegere	Bibl: Gudea, Ghiurco, 2002, p. 75-129; Păcurariu, 1996, p. 34-50; Istoria Românilor, vol. II, p. 570-571, 587-600.
Curs 5: Organizarea bisericească în Dobrogea sec. IX-XIV - Organizarea instituțională a Bisericii - Legăturile cu Bizanțul și cu centrele din Țaratul Bulgar	Prelegere	Bibl: Păcuraru, 1996, p. 43-50, 57-64; Istoria Românilor, vol. III, p. 288-306, 452-457.
Curs 6: Biserica românilor din Transilvania – sec. IX-XV - organizarea ecleziastică a românilor - mănăstiri și episcopi - relația cu autoritățile regatului maghiar - relația cu Ortodoxia extra-carpatică	Prelegere	Bibl: Păcuraru, 1996, p. 50-57, 77-85; Istoria Românilor, vol. III, p. 452-457, 593-602; Istoria Transilvaniei, vol. I, p. 199-283.
Curs 7: Organizarea Bisericii Catolice din Transilvania în sec. XI-XV - organizare instituțională – episcopii, mănăstiri, ordine religioase - politica religioasă a regilor Ungariei - relația cu românii	Prelegere	Bibl: Istoria Românilor, vol. III, p. 452-457, Istoria Transilvaniei, vol. I, p. 199-283.
Curs 8: Catolicismul în sudul și estul Carpaților – sec. XIII-XV - centrele episcopale catolice din sec. XIV - relația cu politica de expansiune a regilor Ungariei - poziția domnitorilor români	Prelegere	Bibl: Păcuraru, 1996, p. 57-64; Istoria Românilor, vol. III, p. 593-602.
Curs 9: Organizarea Bisericii Ortodoxe în Țara Românească și Moldova în sec. XIV-XV - întemeierea mitropoliilor - relația cu Constantinopolul - politica religioasă a domnilor	Prelegere	Bibl: Păcuraru, 1996, p. 64-77, 85-102; Istoria Românilor, vol. IV, p. 249-267.
Curs 10: Artă și cultură religioasă în sec. XIV-XVI - romanic și gotic în Transilvania - bisericile cneziale din Transilvania - arta bisericească în spațiul extracarpatic - cultura în mănăstiri	Prelegere	Bibl: Păcuraru, 1996, p. 102-111; 134-158; Istoria Românilor, vol. III, p. 602-620, vol. IV, p. 649-780; Călătorie prin patrimoniu, 2011, passim.
Curs 11: Începuturile Reformei în Transilvania - răspândirea Reformei în Ardeal – luteranism, calvinism, unitarianism - poziția principilor – în sec. XVI - efectele asupra Bisericii Catolice	Prelegere	Bibl: Istoria Transilvaniei, vol. I, p. 283-331; Periș, 2005, p. 26-37; Rus, 2007, vol. I, p. 52-90.
Curs 12: Evoluția Bisericii Ortodoxe în spațiul extra-carpatic în sec. XVII - organizare instituțională	Prelegere	Bibl: Istoria Românilor, vol. IV, p. 258-267; Păcuraru, 1996, p. 119-

- relația cu Ortodoxia internațională - evoluții teologice - reacții contra expansiunii catolicismului și protestantismului		127, 158-177.
Curs 13: Prezențe catolice în Țara Românească și Moldova în sec. XVI-XVII - Biserica Latină și viața politică din Principatele române - Structuri instituționale - Iezuiți și franciscani	Prelegere	Bibl: Periș, 2005, p. 69-122, 229-250, 278-362.
Curs 14: Situația confesională a Transilvaniei în sec. XVII - Situația Bisericii Catolice - Situația bisericilor protestante - Situația românilor	Prelegere	Bibl: Păcuraru, 1996, p. 185-209; Pâclișanu, 2006, cap. I; Periș, 2005, p. 37-68, 123-228; Rus, 2007, p. 93-211.

Bibliografie

1. Călătorie prin patrimoniul ecleziastic transilvănean, coord. S. Bolovan, C. Firea, S. Marțian, D. Covaci, Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2011.
2. Gudea N., Ghiurco I., *Din istoria creştinismului la români. Mărturii arheologice*, Cluj-Napoca, Ed. Napoca Star, 2002.
3. *Istoria Românilor*, vol. II-IV, București, Ed. Enciclopedică, București, 2001.
4. *Istoria Transilvaniei*, vol. I (până la 1541), coord. I.A. Pop, T. Nagler, Cluj-Napoca, Institutul Cultural Român, 2003.
5. Păcurariu, M., *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, ed. IV, Galați, 1996.
6. Pâclișanu, Z., *Istoria Bisericii Române Unite*, ed. îngrijită de I. Tâmbuş, Tg. Lăpuş, Ed. Galaxia Gutenberg, 2006.
7. Periş, L., *Prezenţe catolice în Transilvania, Moldova şi Ţara Românească*, Blaj, 2005.
8. Rus, V., Operarii in vinea Domini. Misionarii iezuiți în Transilvania, Banar și Partium (1579-1715), vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2007.
9. Sechel, Al., *Creştinismul latin-roman al strămoşilor noştri*, Cluj-Napoca, Ed. Napoca Star, 2006.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observaţii
S1: Evoluția politică a spațiului românesc în antichitatea târzie și în evul mediu	Prezentare și dezbatere, explicații, analiza hărții, conversație, studiu pe text istoric	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S2: Zeii în Dacia Romană	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S3: Integrarea bisericii creștine din Dobrogea în universul teologic al bisericii din lumea greco-romană	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S4: Problema continutității și a creștinismului la daco-romani	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S5: Legăturile cu Bizanțul	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S6: Organizarea instituțională a românilor ortodocși din Transilvania / efectele Conciliului de la Florența	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S7: Politica religioasă a regilor Ungariei – cazul lui Ludovic I cel Mare – documentele din 1366	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S8: Catolicismul în spațiul extra-carpatic	Prezentare și	Bibliografie pornind de la

	dezbatere,	indicațiile de curs / la alegerea studentului
S9: Bizanț după Bizanț - legături cu Constantinopolul	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S10: Tiparul – studiu de caz Coresi	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S11: Reforma în Transilvania – studiu de caz Francisc David	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S12: Legăturile externe ale ortodoxiei românești – studiu de caz – Sinodul de la Iași 1642	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S13: Iezuiți și franciscani – problema misionară	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului
S14: Poziția ierarhilor români în fața calvinismului	Prezentare și dezbatere,	Bibliografie pornind de la indicațiile de curs / la alegerea studentului

Bibliografie

Bibliografia menționată pentru curs, respectiv orice altă lucrare de istorie ecleziastică din biblioteca Facultății de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Blaj.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conţinuturile disciplinei sunt coroborate cu aşteptările comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori din domeniul programului.
- Conţinuturile disciplinei răspund exigenţelor parohiei, fişei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ şi voluntariat.

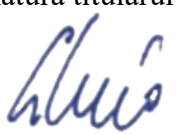
10. Evaluare

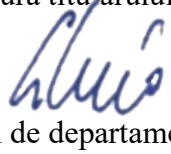
Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea conținuturilor	Examen final scris	70%
		Examenul va cuprinde subiecte din tematica prezentată la curs și seminar. Două subiecte vor fi alese de coordonatorul cursului și unul va fi la alegere.	
10.5 Seminar/laborator	Participare activă la seminar	Evaluarea participării active la dezbateri şi Evaluarea lucrării scrise	30%
	Lucrarea de seminar	Predată cu 2 săptămâni înainte de începerea sesiunii	
10.6 Standard minim de performanţă			

- Însuşirea materialului de învăţat.
- Finalizarea lucrării de seminar.
- Obţinerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar.

Data completării — Semnătura titularului de curs — Semnătura titularului de seminar

19.09.2018

Data avizării în departament — Semnătura directorului de departament

01.10.2018

